

Magyar Rétegtani Albizottság (MRB)
Kvarter Munkabizottság ülése
ELTE TTK Általános és Alkalmazott Földtani Tanszék
2020. 03. 11. 13:30-15:30

Az ülésen megjelent:

1. Csillag Gábor	CsFK Földtani és Geokémiai Intézet, MTA-ELTE
Geológiai, Geofizikai és Űrtudományi Kutatócsoport
2. Gresina Fruzsina	
3. Gyalog László	nyugdíjas (MÁFI)
4. Novothny Ágnes	ELTE TTK Természetföldrajzi Tanszék
5. Pazonyi Piroska	MTA-MTM-ELTE Paleontológiai Kutatócsoport
6. Püspöki Zoltán	MBFSz
7. Ruszkiczay-Rüdiger Zsófia	CsFK Földtani és Geokémiai Intézet
8. Sebe Krisztina	PTE TTK Földtani és Meteorológiai Tanszék
9. Selmeczi Ildikó	MBFSZ
10. Szappanos Bálint	Geoinform Kft.
11. Sztanó Orsolya	ELTE TTK Általános és Alkalmazott Földtani Tanszék
12. Tóthné Makk Ágnes	nyugdíjas (MÁFI)
13. Varga György	CsFK Földrajztudományi Intézet
14. Virág Attila	MTA-MTM-ELTE Paleontológiai Kutatócsoport

Kimentését kérte:

Horváth Erzsébet

Kaiser Miklós –támogatja Cs. G. jelölését, P. P.-t nem ismeri, csak ezért nem

Kovács János –a meghívóban a Rétegtani Albizottság által az elnöki posztra javasolt Csillag Gábor, és a titkári posztra javasolt Pazonyi Piroska jelölését támogatja

Magyari Árpád – szívesen részt vesz az érdemi munkában és a rétegtani táblázat elkészítésében

Markos Gábor

Marsi István

Sipos György

Thamóné Bozsó Edit –támogatja Cs. G. és P. P. jelölését

Újvári Gábor – érdeklí a bizottság munkája, a meghívóban a Rétegtani Albizottság által az elnöki posztra javasolt Csillag Gábor jelölését támogatja, értesítést kér a továbbiakban

Selmeczi Ildikó, a Rétegtani Albizottság elnöke bevezetőjében elmondta, hogy a 2012 óta nem működő Kvarter Munkabizottság munkájára a litosztratigráfiai egységek aktualizálásában van nagy szükség. Az MBFSZ által indított két éves projekt célja a litosztratigráfiai egységekről új, rövid leírások készítése, fényképekkel, esetleg csiszolati képekkel történő bemutatása, fél vagy egy oldal terjedelemben. A projekt vezetője Babinszki Edit, akihez 2020. március 15-ig el kell juttatni az érvényes formációk listáját, illetve 2020. október 1-ig a leírásokat.

A munkabizottságnak először vezetőséget kellett választania. Egy elnök (Csillag Gábor) és egy titkár (Pazonyi Piroska) jelölt volt. A szavazás eredménye:

elnök – Csillag Gábor 13 szavazat, 1 tartózkodás

titkár – Pazonyi Piroska 14 szavazat

Az ülés céljaként az új elnök annak eldöntését jelölte meg, hogy a kvarterben szükség van-e formációk bevezetésére, vagy elegendő a Kaiser Miklós és Gyalog László által kidolgozott, üledékképződési környezeten alapuló rendszer?

Azt javasolta, hogy az olyan egységeknél, ahol van értelme (pl. Tengelici Formáció) maradjanak meg a formációk, de ahol ennek nincsen értelme pl. az alluviális összleteknél, nem a formációk, hanem az üledékképződési környezet alapján mutatnánk be a képződményeket. Ez a nem vulkáni képződményeket érintené, a vulkáni formációkról a Magmás és Metamorf Munkabizottsággal kell egyeztetni. Arra kell törekedni, hogy csökkentjük a formációk számát és növeljük a térképek érthetőségét.

A Császár Géza által szerkesztett Magyarország litosztratigráfiai alapegységei (1997) kötet formációtáblázata számos formációt vezetett be a kvarter rétegtani beosztásba. Csillag Gábor javasolta ezeknek a formációknak a határozathozatallal történő megszüntetését. A formációk pontos definiálása nem történt meg, használatuk a szakirodalomban nem történt meg.

A javaslatot a bizottság megszavazta (9 igen, 4 tartózkodás és 1 nem szavazattal), a táblázat formációinak megszüntetéséről határozott.

A vita során Ruszkiczay-Rüdiger Zsófia és Sebe Krisztina felvetette, hogy egy olyan rendszert kellene kidolgozni, ami külföldiek számára is átlátható, angol nyelvre könnyen átültethető. Jelenleg vannak olyan kifejezések a genetikai alapú rendszerben pl. eluvium, deluvium, proluvium, melyeket külföldön nem használnak, ezeket el kellene törölni és magyar kifejezésekkel pl. lejtőüledék, hordalékkúp stb. helyettesíteni. Az észrevételekkel a munkabizottság a későbbiekben foglalkozni fog, amennyiben korszerűbb, jobban használható rendszer kialakítható, azt elfogadja majd.

Sebe Krisztina a genetikai alapú rendszer ellen azt hozta fel, hogy minden térképezésnél más felbontást használtak, ezért az egyes térképlapok nehezen illeszthetők össze. A kvarter túl van tagolva, és ez a tagolás használhatatlan és megalapozatlan.

Csillag Gábor válaszában elmondta, hogy a genetikai rendszer attól vált bonyolulttá, hogy a térképezés során pontos litológiát is megadtak, ami nagyon megbonyolította a kódokat, de a litológiai leírások kivételével le lehet egyszerűsíteni a rendszert, az alap megmarad és az jól használható.

Gyalog László azt javasolta, hogy legyenek egységek (formációk) és mellette genetikai egységek is, véleménye szerint az édesvízi mészkő is formációként kezelhető. Csillag Gábor javaslata: a löszösszet egy formációba legyen sorolva, maradjon meg a Tengelici Formáció. Gyalog László a löszökre a bátaapáti térképezés eredményeként kialakított, a löszösszetet két formációra osztó beosztás elfogadását javasolta, a neveken persze lehet változtatni. Csillag Gábor az egységes löszformáción belüli megoldást javasolt. Csillag Gábor az édesvízi mészkővekre vonatkozó javaslatot nem támogatta.

Sztanó Orsolya felvetette, hogy a medenceüledékekre be lehetne vezetni formációkat.

Ő és Makk Ágnes kiemelték, hogy a medencebeli nagy vastagságú összleteknél, ahol a pliocén felé folyamatos az átmenet, nagy törés lenne egy másik rendszerre való átállás.

A dombságokon és a hegyvidékeken inkább a genetikai alapú rendszer lenne jobb. Ez jó lenne a pl. kis patakok üledékeire, a lejtőüledékekre. Viszont furcsa lenne, ha pl. a Dunateraszokat formációba sorolnánk, az Általér-teraszokat meg nem.

Az új litosztratigráfiai táblázatban nem földrajzi egységekként kellene megadni az egyes formációkat, hanem egymás mellett, egy rajzon ábrázolni a medencékre, a dombvidékekre és a hegyvidékekre vonatkozó rendszert. Javaslatával a bizottság tagjai egyetértettek.

Végül az elnök szavazásra bocsátotta a kérdést. Három lehetőséget vázolt fel:

1. Formáció jelkulcs tisztán
2. Genetikai alapú jelkulcs tisztán, korszerűsítve
3. Vegyes megoldás (formációk és genetikai jelkulcsok)

A szavazás eredménye:

	igen	nem
Formáció jelkulcs tisztán	1	8
Genetikai alapú jelkulcs tisztán, korszerűsítve	0	9
Vegyes megoldás (formációk és genetikai jelkulcsok)	9	0

A szavazás után az elnök az ülést bezárta.

A Rétegtani Albizottság és Munkabizottságainak ülései és jegyzőkönyvei, valamint a rétegtani kiadványok a következő weboldalon érhetők el:

<https://foldtan.hu/hu/mrb>

A jegyzőkönyvet összeállította Pazonyi Piroska és Csillag Gábor